

PROGRAM KANDIDATA ZA VODJO RESORJA ZA SOCIALO IN ZDRAVSTVO

1. PREDSTAVITEV KANDIDATA

Sem Tjaž Črnčec, študent dodatnega leta dodiplomskega študija Prava na Pravni fakulteti. Že od srednješolskih let sem aktiven v dijaškem in študentskem organiziranju. Bil sem predsednik dijaške skupnosti na svoji šoli, prav tako sem v 4. letniku deloval v Predsedstvu Dijaške organizacije Slovenije. Na začetku študijske poti sem se vključil v aktivnosti študentske organizacije na Pravni fakulteti. Tam sem v zadnjih letih pomagal pri pripravi različnih projektov, ki so bili usmerjeni tako v socialne kot zabavne vsebine. Na Študentski organizaciji Univerze v Ljubljani (v nadaljevanju: ŠOU) sem bil v prvem letniku imenovan na funkcijo vodje Dijaške skupnosti Ljubljana, ki sem jo opravljal 3 leta. V tem času sem se veliko naučil glede vodenja ekipe, sploh glede organizacijskih sposobnosti pri pripravi projektov. Veliko poudarka smo namenili tudi socialnim projektom za dijake, s tem, da smo pripravili različne zbiralne akcije in brezplačne projekte (npr. brezplačne priprave na maturo). Prav tako sem v obdobju 2021 – 2022 aktivno deloval v Administraciji predsedstva, kjer sem izvajal projekte za ljubljanske študente. V obdobjih 2022 – 2024 in 2024 - 2026 sem bil izvoljen za senatorja študenta na Pravni fakulteti, kjer predstavljam interese študentov fakultete. V zadnjih dveh letih (od leta 2022 - 2024) sem pa tudi deloval kot vodja resorja za socialo in zdravstvo ŠOU, kjer smo v pokovidnem obdobju veliko projektov začeli na novo, ter tradicionalne projekte zopet spravili iz virtualnega okolja med študentke in študente.

Odločil sem se za ponovno kandidaturo za vodjo resorja za socialo in zdravstvo ŠOU, ker si želim, da se aktivnosti preteklih dveh let in vsebinski temelji, ki smo jih postavili, nadgradijo, ter da se izboljša položaj študenta v Ljubljani. Študentje se soočajo z različnimi težavami, od bivanjske problematike, prekarnega dela do fizičnih in duševnih težav, ravno te problematike pa moramo na resorju za socialo in zdravstvo ŠOU najbolj aktivno naslavlјati. Socialne stiske študentov so velike, naloga resorja je, da z aktivnostmi, vsebinskimi dokumenti in resolucijami opozarja deležnike in ostale sodelujoče entitete o študentskih stiskah. Resor za socialo in zdravstvo ŠOU je del skupin, kot so: Komisija za prehrano ŠOU, Odbor za socialna in zdravstvena vprašanja ŠOS, Stalno

delovno telo ŠOU v Ljubljani za področje sociale in zdravstvene problematike študentov, prav tako pa sodelujemo z zavodi in ostalimi ustanovami, kot so Študentska svetovalnica, Fundacija Študentski tolar, ŠOU Šport, ŠOLT, Zdravstveni dom za študente UL ter z različnimi društvi fakultet. Na resorju si prizadevamo, da se zagotavlja socialno primeren in ugoden študij za vsakega študenta v Ljubljani, ne glede na njegovo gmotno stanje in osebne okoliščine. Zato je pomembno, da se aktivno sodeluje na področjih subvencionirane prehrane, prevoza, zdravstvene oskrbe in ugodnega bivanja v prestolnici. Življenjski stroški se zaradi takšnih in drugačnih okoliščin vse bolj dvigujejo, medtem ko prihodki ne sledijo tej hitrosti in zato povzročajo še večjo stisko že tako ogroženi skupini prebivalstva, kot smo študentje. Precejšnje število študentk in študentov ter dijakinj in dijakov opravlja študentsko delo v času izobraževanja (okrog dve tretjini vseh vpisanih), kar pomeni, da se tudi oni aktivno vključujejo v procese zaposlovanja. Vendar primarna naloga vsakega študenta bi morala biti študij. Zato bo ena izmed prioritiet tudi boljša komunikacija in izboljšanje promocije resorja, da doseže čim večje število študentov in jih seznanja s svojimi aktivnostmi. Z delovanjem resorja, ki je naravnano precej projektno, saj se z različnimi delavnicami najbolj učinkovito pristopi k študentom, želimo kljub temu čas nameniti vsebinskim tematikam, ki pestijo študentke in študente Univerze v Ljubljani. V tem oziru se bomo osredotočili na različne aspekte socialnega delovanja kot so: subvencije, štipendije, študentsko delo, zdravje, zaposlovanje, in razno.

2. SUBVENCIJE

Na področju subvencioniranih dejavnosti v Sloveniji je vsekakor najbolj vidna subvencionirana študentska prehrana oz. študentski boni. S tem socialnim ukrepom se študentom po Sloveniji omogoča dostopna prehrana za ugodno vsoto. Ta velja za enega izmed najbolj koristnih in široko uporabljenih ugodnosti med študenti, prav tako pa je izjemno pomembno, da se subvencija vztrajno povečuje in tako deluje blagodejno na učinek povečanja življenjskih stroškov, ki smo jim priča v zadnjem obdobju. Povečala se je tudi najvišja vrednost obroka, kar je tudi ponudnike spodbudilo k večjemu vključevanju v sistem subvencionirane študentske prehrane. Kljub temu pa smo priča trendu, ko se ponudniki v vse manjšem številu odločajo za sistem, saj se jim ta ne splača oziroma ne dosegajo pogojev, ki so predpisani v razpisu. Obstajajo tudi primeri, kjer se osebje do študentov zaradi njihove odločitve uporabe bonov obnaša na drugačen način kot do ostalih gostov.

Na tem področju je zato potrebno aktivno stremeti k temu, da se poveča število ponudnikov in da se bo študentom zagotavljala primerna obravnava v primerjavi z ostalimi gosti. Želim si, da se vselej izboljšuje sistem subvencionirane študentske prehrane, povišanje subvencije ter da se omogoči čim več ponudnikom, da se vključijo v sistem, seveda tako, da spoštujejo vse predpise in zahteve za vključitev v sistem, kajti le tako bomo študentom omogočili bolj raznoliko in kvalitetno ponudbo subvencionirane prehrane. Drug pomemben ukrep socialnega korektiva je subvencionirano bivanje, ki je v zadnjih letih najbolj pereča problematika študentskega življenja. V Ljubljani se trenutno soočamo z izjemnim pomanjkanjem subvencioniranih študentskih ležišč, saj je vsako leto na voljo okrog 7000 ležišč za približno 9000 prijavljenih na razpisu. V preteklem mandatu smo v Študentskem zboru že obravnavali resolucijo s tega področja, kjer smo predstavili svoje zahteve, ter se bom za njih še naprej zavzemal. Veliko problematiko predstavljajo čakalne vrste za študentske domove, saj so te tako dolge, da nekateri študentje čakajo tudi celo leto preden se lahko nastanijo v enega izmed njih. Drug velik problem pa predstavlja dejstvo, da v Ljubljani ni bil zgrajen nov javni študentski dom že vse od leta 2006, ravno iz tega pa izhaja težava po pomanjkanju ležišč v javnem sistemu. Zaradi pomanjkanja sob v študentskih domovih pa se vse več študentov odloča za bivanje v zasebnih nastanitvah, kjer plačujejo lastnikom pogosto kar v gotovini, ki potem denar porabijo za lastne namene, problematika študentskih domov pa ostaja nerešena. Nerešena bivanjska problematika je že dolgo časa prisotna v naši okolici in je plod zgrešenih politik, zato je potrebna korenita in dolgotrajna sprememba, da se izboljša situacija. Potrebna je večja pripravljenost in prioriteta reševanja problematike s strani deležnikov za ureditev stanja, prav tako pa je potrebno pogledati primere iz tujine, kjer se je reševalo podobne situacije. Kot zadnjega izmed subvencioniranih ukrepov bi rad izpostavil subvencioniran javni potniški promet, brez katerega se študentje iz oddaljenih krajev ne bi uspeli po ugodni ceni pripeljati v Ljubljano in potem preko mestnega potniškega prometa do fakultete. Na področju integriranega potniškega prometa bi bilo smiselno študentkam in študentom, podobno kot so tega deležni upokojniki, zagotoviti brezplačno koriščenje medkrajevnih povezav, da bi se lahko lažje gibal po celotni domovini in povezovali s študenti in profesorji drugih visokošolskih zavodov. V zadnjem času je bilo to vidno predvsem na področju dijaškega življenja, zato si želimo sodelovati s pristojnimi institucijami, da omogočimo čim bolj trajnostno in učinkovito rešitev tako za študente kot tudi za okolje in širšo družbo.

Subvencije predstavljajo eno izmed temeljnih prednosti, s katerimi se omogoča študentkam in študentom, ne glede na osebne okoliščine, da lahko študirajo tisto, kar si zares želijo. Kot že določa 2. člen Ustave Republike Slovenije, da je Slovenija socialna država, so omenjene subvencije eden izmed temeljev korektiva, s katerim se omogoča študentom lepše življenje. Za mnoge bi odvzem ali zmanjšanje subvencije pomenilo velike težave, zato je izjemnega pomena, da se na resorju za socialo in zdravstvo aktivno zavzemamo za ohranitev tovrstnih ugodnosti in izboljšanju stanja.

3. ŠTIPENDIJE

V Sloveniji poznamo več vrst štipendij, ki se podeljujejo za različne namene. Zoisova štipendija je namenjena predvsem kot spodbuda najuspešnejšim študentom, da z njo še dodatno razvijajo svoje talente. Kadrovska štipendija je namenjena bodočim zaposlenim, ki se že v času študija odločijo za nadaljnjo zaposlitev in se nanjo učinkoviteje pripravljajo. Štipendije Ad futura pomagajo študentom pri plačevanju visokih stroškov študija v tujini. Državne štipendije pa predstavljajo nujen socialni korektiv, saj študentom, ki prihajajo iz manj premožnih družin sploh omogočijo študij v prestolnici. Štipendijska politika pa že dolgo več ne odseva realnih stroškov študentov in nikakor ne zadovoljuje njihovih osnovnih potreb. Najvišja višina državne štipendije znaša trenutno 269,74€ brez dodatkov, medtem ko življenjski stroški znašajo že, po podatkih raziskave Evrostudent VII, okoli 600 evrov mesečno, kar pomeni, da najvišja osnovna štipendija ne dosega niti polovice predvidenih življenjskih stroškov. Študentje se torej vse bolj zanašajo na študentsko delo, kot korektiv na prenizke štipendije, kar je popolnoma zgrešeno in zavržno ter se odmika od načela, da je primarna naloga študenta da študira in ne da dela namesto študija. S tekočim študijskim letom smo pa bili vseeno priča pomembni spremembi, za katero smo se na resorju zavzemali že dlje časa, to je hkratno prejemanje državne in Zoisove štipendije. V prihodnje si želim, da bi se sistem državnih štipendij še bolj okreplil ter bi s tem socialno ogroženim študentom še olajšal študij in jim omogočil višji socialni korektiv, kot so ga bili deležni do sedaj.

4. ŠTUDENSKO DELO

Vsekakor najbolj pereča in vsakodnevno pomembna tematika je študentsko delo. Slabi dve tretjini vpisanih študentk in študentov ter dijakinj in dijakov se na letni ravni vključi vsaj enkrat v proces študentskega dela. Pomemben aspekt študentskega dela, ki ga loči od ostalih oblik dela, je začasna in občasna narava dela. S tem se študentom omogoča, da svojo pozornost primarno namenijo študiju. Prav tako je pomembna fleksibilnost dela, kjer ni predpisanega delavnika, prav tako pa ni drugih elementov, ki so sicer predpisani za delovna razmerja v ZDR-1. Vendar je ta oblika dela za mnoge študente prevzela pomen socialnega korektiva, saj brez študentskega dela ne morejo več preživeti čez mesec. Spremenilo se je iz dela, ki naj bi ponujalo lažjo tranzicijo v prvo zaposlitev v socialni korektiv za mnoge. Status študenta mora študentom omogočati univerzalen dostop do ključnih pravic, s čimer se onemogoči izkoriščanje njihovega družbenega položaja. Bistvene pravice so v celoti brezplačno zdravstveno zavarovanje, univerzalne subvencije za prehrano, prevoz in bivanje ter krepitev dostopa in višine štipendij, še posebej državnih štipendij, ki temeljijo na ugotavljanju socialnega položaja družine in študenta. Pozitiven vidik študentskega dela je vsekakor, da se mladi čimprej vključujejo v družbo ter prispevajo v pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter pridobivajo pokojninsko dobo. Vendar delo na črno in izkoriščanje študentov meče slabo luč na ta koristen institut. Zato bi bilo smiselno še več časa vložiti v nadzor s pomočjo inšpektorjev, predvsem pa je potrebno študente opolnomočiti, da se obrnejo na pristojne institucije, ko prihaja do takšnih zlorab. V prihodnje bi se moralo še več zaposlovalcev spodbuditi, da ponudijo možnost študentskega dela, saj je to najbolj učinkovit način (poleg kadrovske štipendije), da se študent še pred zaposlitvijo seznani z delom in hkrati pri tem tudi nekaj zasluži. Iz tega vidika je za študenta to bolj ugodno, saj lahko pri različnih delodajalcih pridobiva izkušnje s področja, ki ga študira ter tako spoznava različna delovna okolja in področja študija. Kljub vsemu je študentsko delo uspešna praksa, saj poleg študija študentom omogoča posebno obliko dela - začasno in občasno, poleg socialnih ugodnosti, ki smo jih deležni.

5. ZDRAVJE

Drug pomemben aspekt resorja za socialo in zdravstvo ŠOU je poleg zavzemanja za boljši socialni položaj študentov tudi skrb za ustrezno zdravstveno stanje študentk in študentov. Na tem področju je vsekakor prioriteta skrb za ohranitev in razširitev programov Zdravstvenega doma za študente

Univerze v Ljubljani (v nadaljevanju: ZDŠ), saj predstavlja pomembno točko zdravstvene oskrbe v času študija za študente, ki v Ljubljani nimajo svojega osebnega zdravnika, prav tako pa za ostale študente. Zavzemal se bom za to, da se ZDŠ priključi Univerzi v Ljubljani in se s tem omogoči nemoteno delovanje tega zdravstvenega doma, saj smo v letih 2017 in 2024 bili priča poskusom ukinitve, kar smo na študentski organizaciji obakrat uspešno preprečili v sodelovanju z drugimi pristojnimi institucijami, tudi z Univerzo v Ljubljani. Zavzemal se bom tudi za to, da se zagotavlja študentom dostop do osnovnih zdravstvenih storitev in oprostitev plačila prispevkov za zdravstveno zavarovanje, ne glede na starost posameznega študenta.

Poleg fizičnega zdravja, je pa pomembno tudi duševno zdravje. Na resorju aktivno sodelujemo tudi s Študentsko svetovalnico, ki nudi pravno in socialno svetovanje, na način, da se pripravi vsebine, ki študentom pomagajo pri soočanju z njihovimi težavami. Želim si, da se študentom omogoči čim več različnih vsebin, katerih se bodo želeli udeležiti, da se jim pomaga med študijem. Bodisi gre to za delavnico kako se spopasti s stresom v času izpitnega obdobja, bodisi gre to za športne vadbe, kjer se lahko sprostijo. Resor lahko tukaj pomaga tako, da študentom omogoči različne kvalitetne in brezplačne vsebine, ki bodo na najrazličnejše načine naslavljale te problematike. Zavzemal se bom, da bomo v prihodnjem obdobju bolj aktivno naslavljali tovrstne problematike in opozarjali na njihovo pomembnost ter sodelovali z raznimi društvi in nevladnimi organizacijami na tem področju.

6. ZAPOSLOVANJE

Študijsko obdobje je zgolj faza življenja mladega odraslega, katere končni cilj je zaposlitev. Gre za tranzicijsko obdobje iz mladostnega v polno odraslo življenje. Že v času študija se mora študentom omogočiti čim več programov in aktivnosti, da se lahko spoznavajo s trgom dela. Nedopustno je, da se pojavlja prekarno delo med študenti, kjer se jih pogosto obravnava slabše, pod pretvezo, da so mladi in neizkušeni ter se jih preprosto rečeno izkorišča. Potrebno je nameniti več pozornosti k ureditvi tega področja in spodbujati zaposlovalce k čim bolj ugodnim režimom vključevanja študentov v njihove procese dela. Naloga resorja bo, da se študente obvešča o morebitnih spremembah, ter da se jim ponuja vsebine, s katerimi se izobražujejo o svojih pravicah in dolžnostih, ter na morebitne anomalije in slabe prakse.

7. RAZNO

Poleg najbolj perečih tematik, ki sem jih izpostavil v prejšnjih točkah, bomo izvajali aktivnosti in projekte, ki bodo namenjeni najbolj ranljivim skupinam študentk in študentov. Vsekakor si želim še okrepiti aktivnosti sodelovanja s študentskimi družinami, ki zaradi svojega položaja potrebujejo še dodatno pomoč. Redno si želim ozaveščati o družbenih problematikah, s katerimi se soočamo študentke in študentje. Aktivno bomo izvajali promocijo po fakultetah, saj naše poslanstvo ni zgolj izvajanje projektov, ki so sami sebi namen, temveč, da spodbujamo in pripravljamo aktivnosti, ki jih študentke in študentje v okviru rednega študija ne prejmejo. Zavzemal se bom, da bodo študentje z dobrimi idejami uslišani in da bodo imeli možnost izvesti projekte, ki bodo pripomogli naši družbi, s takim delom se bodo prav tako naučili veliko novega in pridobili nove izkušnje. Želim si čim širši krog idej in ljudi, ki bodo aktivno prispevali k izboljševanju položaja študentstva pri nas. Zato smo na resorju podprli razne projekte, ki so izhajali iz študentskih vrst in bomo to počeli tudi naprej, saj z našimi vsebinami želimo opozarjati in ozaveščati o perečih problematikah, prav tako pa, da študente spodbudimo, da se tudi sami vključijo v te procese in aktivno prispevajo v svoje okolje.